

Els membres

Nous membres

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Membres numeraris

Dolors Bramon i Planas

Dolors Bramon i Planas, nascuda a Banyoles el 31 de desembre de 1943, estudià a la Universitat de Barcelona (UB), on fou deixeble de Joan Vernet, membre de l'Institut, del qual va presentar la necrològica recentment en el Ple.

Tot just llicenciada amb premi extraordinari el 1969, Dolors Bramon fou redactora de la gran majoria d'articles sobre el món semític a la *Gran enciclopèdia catalana* i coordinà les col·laboracions externes dins d'aquest àmbit.

Ha obtingut dues vegades el Premi d'Assaig Joan Fuster dels Premis Octubre. La primera, el 1976, amb el treball col·lectiu *Raons d'identitat del País Valencià*. La seva aportació, «Una llengua, dues llengües, tres llengües», tracta la parla dels andalusins valencians: un dialecte de l'àrab, evidentment! La seva publicació obligà a un canvi de tàctica dels qui defensaven —sense raó— que el valencià era la llengua que haurien parlat els mossàrabs i els moros del País. La segona vegada (1981), el va guanyar amb l'obra *Contra moros i jueus*, on estudia les discriminacions sofertes per les minories religioses al regne de València. Ha estat traduïda al castellà (Península, 1986) i a l'àrab pel Ministeri de Cultura d'Egipte (2005). De fet, un dels seus camps d'estudi són encara les minories religioses a la Corona Catalanoaragonesa i, enguany, ha pres part activa

en els diversos congressos de commemoració de l'expulsió dels moriscos que s'han celebrat.

L'any 1984 defensà la seva primera tesi doctoral destinada a comparar el text àrab del geògraf andalusí al-Zuhrî amb una traducció castellana del segle XIV. En paraules del doctor Vernet quan proposà la senyora Bramon com a membre corresponent d'aquest Institut, l'any 1996, «es tracta d'una obra de gran erudició i que aporta nous detalls als fins llavors coneguts sobre els mètodes utilitzats pels traductors medievals. A més, dóna a conèixer determinats episodis de la nostra vida cultural del segle XII i una sèrie de llegendes i idees etnològiques llavors en voga». Tal com el mateix Vernet va concloure en el pròleg a la seva publicació, l'autora «va resoldre amb enginy, geni i saber les dificultats de la seva recerca».

De fet, la seva segona tesi, dirigida pel doctor Manuel Riu i defensada a la Facultat de Geografia i Història, també amb premi extraordinari (1999), fou la resposta a un encàrrec d'aquest Institut: la continuació de les cròniques àrabs estudiades per Millàs i que, amb el títol *De quan érem o no musulmans. Textos del 713 al 1010 (continuació de l'obra de J. M. Millàs i Vallicrosa)*, fou coeditada per aquesta institució l'any 2000 i amb segona edició dos anys després. Amb l'estudi de 494 nous fragments a afegir als 131 exhumats per Millàs, aquesta obra marca un abans i un després en el coneixement del passat islàmic de les terres que avui configuren Catalunya i resulta d'obligada consulta per al període altmedieval català.

Molt notable ha estat també la seva tasca com a filòloga en l'estudi dels manlleus de l'àrab en les llengües hispàniques, sobretot en el català, camp en què col·labora amb l'Oficina d'Onomàstica i amb les Oficines Lexicogràfiques de l'IEC i amb el TERMCAT des de l'any 2002. Pel seu treball sobre arabismes ha rebut el XXIV Premi a la Normalització Lingüística concedit per l'Ateneu Cultural de Girona (2010).

La doctora Bramon ha demostrat estar especialment preparada per a l'estudi dels temes que fan referència a la història política, social i econòmica dels musulmans. Així ho palesen les seves nombroses i valuoses publicacions sobre l'islam andalusí i sobre mudèjars i moriscos. També s'ha ocupat eficientment de la història dels jueus medievals. Territorialment, la seva recerca abasta totes les terres avui de llengua catalana, llevat de l'Alguer.

Un altre vessant important de la candidata és el del seu ampli treball sobre l'islam com a religió. Són molt conegudes, entre d'altres, les seves obres *Obertura a l'islam* (2001 i 2002) i *Ser dona i musulmana* (2007 i 2008), ambdues prologades per Antoni Matabosch i traduïdes al castellà, amb pròleg de Vernet, la primera (Crítica 2002 i 2009) i del teòleg Juan José Tamayo, la segona (Bellaterra, 2009). Assenyalo, també, el seu treball com a experta en islam en la segona edició del *Diccionari de la llengua catalana* (2007) i la seva

reiterada participació en actes organitzats tant per centres religiosos catòlics i musulmans com laics.

Des de 1987 és professora titular del Departament de Filologia Semítica de la UB i de l'Institut Superior de Ciències Religioses des de l'any 2004, i ha fet nombrosos cursos —monogràfics, d'estiu, de doctorat i de màster— sobre temes no previstos en els plans d'estudi en diverses universitats, fundacions i institucions nacionals i estrangeres. És de remarcar que la seva participació ha estat sol·licitada per totes les universitats catalanes i valencianes i la de les Illes Balears.

Destaco, finalment, que al marge de la seva dedicació a la universitat en els àmbits d'ensenyament i de recerca, ha pres part activa i compromesa en la vida intel·lectual dels Països Catalans.

La Secció Històrico-Arqueològica i, en general, l'Institut d'Estudis Catalans necessiten una especialista en el món islàmic i per això hem pensat en Dolors Bramon. La nostra Secció ja li ha donat majoritàriament el seu vot. Us demano que també li doneu el vostre quan es faci la votació.

Text escrit per M. Teresa Ferrer i Mallol, llegit per Albert Balcells en el Ple del dia 19 de desembre de 2011

Jordi Casassas i Ymbert

Jordi Casassas va néixer el 1948 a Barcelona. Estudià a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona, on és catedràtic d'història contemporània i té sis trams de recerca, que és el nombre més alt que es pot obtenir. Va començar a la Universitat de Barcelona com a professor encarregat de curs el 1974. Esdevingué professor titular el 1984 i accedí a la condició de catedràtic el 1990.